

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

פרשת צו תשפ"ב

ממלכת כהנים

והנה, באמצע כל זה, אנו פוגשים פתאום פסוק שלא ציפינו לו. באמצע כל ההלכות הנוגעות רק לכהנים, פתאום ישנו פסוק שלכאורה אינו מהנושא המדובר: "כָּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז לֹא תֹאכְלוּ" (ז כב). פסוק זה מדבר באכילת חולין, והוא נוגע לכל אחד ואחד מעם ישראל.

מדוע הזכירה התורה פסוק הנוגע למטבח של כל יהודי, דין של חולין, בתוך לב הפרשיות של דיני הכהונה? התורה מגלה לנו את התשובה בהמשך הפסוק: "כִּי כָּל אֲכָל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנָּה אֲשֶׁה לָּהּ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֲכָלָת מֵעַמִּיהָ". לא כל חלב אסור, רק חלב של בהמה שהיתה יכולה להיות קרבן אסור. אבל עדיין צריך להבין את עצם הדבר: הרי הבהמה אינה קרבן, רק היתה יכולה להיות. אז למה זו כבר סיבה לאסור את החלב שלה?

מדוע רק בגלל שהכהן העובד בבית המקדש מסיר את החלב מן הבהמה ומקריב אותה ע"ג המזבח, אני צריך להסיר את החלב מהבשר שלי, במטבח שלי? הרי הבשר שלי איננו קרבן! אתם יודעים בוודאי שהסרת החלב אינה דבר קל, זהו תהליך קשה שנקרא "ניקור". צריך להביא "בעל-מנקר" מנוסה, ולשלם לו תשלום מפולפל. אז מה הטעם לכל זה, אם הבהמה הזו אינה קרבן כלל? אינני יודע אם השאלה הזו מטרידה אתכם, אבל לדעתי היא שאלה טובה.

מדוע לא לאכול דם?

ובפסוקים הבאים אנו מוצאים עוד מצוה דומה: "וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבְּתֵיכֶם לְעוֹף וְלַבְּהֵמָה. כָּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ: (שם כו - כז). "בכל מושבותיכם!" כל יהודי, כהן או שאינו כהן, בכל מקום בעולם, צריך להיזהר שלא לאכול דם. גם דם בהמה שאינה קרבן אסור לנו. לכן אנו מולחים את הבשר לפני אכילתו, כדי להסיר כל שארית של דם מן הבשר.

למה באמצע דיני הקרבנות, התורה מלמדת אותנו עוד דין של חולין, איסור אכילת דם? גם כאן התשובה

תורת כהנים

בפרשת צו אנו ממשיכים ללמוד על עבודת הכהנים, אלו שזכו ונבחרו לעמוד ולשרת את ה' בבית המקדש. וההרגשה היא, שאנו מוצפים בתשומת הלב שניתנת לכהנים, לכל פרט ופרט מלבושם, מעשיהם ועבודתם. מצוות ע"ג מצוות, חוקים ע"ג חוקים שנאמרו רק לבני אהרן, הכל כדי לעצב את התנהגותם של "בני האצולה" של עם ישראל. אני לא רוצה שכולכם תקנאו בי שאני זכיתי להיות כהן, אבל ברוב ספר ויקרא נראה כל הזמן יותר ויותר את כבודם ומעלתם של הכהנים.

אני יודע שרובנו כבר הפנמנו את הערכים העכשוויים של דמוקרטיה ושיוון לכל, ולא נוח לנו כ"כ לחשוב על כך, אבל האמת היא שכשבני לוי נבחרו להיות כהני ה' היה זה כבוד גדול וגאווה גדולה בשבילם. הם היו על 'גג העולם! לא בגלל הזכות לקבל מתנות כהונה, אלא בגלל המעלה הגדולה והזכות העצומה להיות משרתי ה' בביתו. ואין לי כל ספק שכל שאר בני ישראל קינאו בהם, והתאכזבו מכך שלא הם נבחרו. הבכורות, שאיבדו את הזכות הזו, בוודאי קינאו בהם; אבל לא רק הם. כולם רצו להיות כהנים.

החולין כקדשים

להיות כהן פירושו: קרבת אלוקים נצחית. 'וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם' (במדבר ג יב), ואומר המדרש "כל מקום שנאמר 'לִי' - לִי לנצח, בעולם הזה ובעולם הבא" (ויק"ר ב ב). להיבחר ע"י ה' "להיות לו" הרי זה הכבוד הגדול ביותר, כבוד נצחי ששאר העם יכול היה רק להביט בו בערגה.

במסענו בספר ויקרא, אנו מרגישים כאילו לוקחים אותנו לסיור במקום קדוש שאין לנו שייכות אליו, ואין לנו רשות להיות בו. בית המקדש ועבודת הקרבנות, קדושת הכהונה ומתנותיה. הפרשיות ויקרא, צו ושמיני נראות לנו מחוץ לתחום.

כולנו יודעים שלפני שה' נתן לישראל את התורה, הוא קרא למשה ואמר לו להכריז על כך לעם ישראל. אבל גם מי שמכיר את מילות הפסוקים האלה, הרבה פעמים רואה בהם מליצות יפות ותו לא. אבל אין כאן מליצות בלבד, ועלינו להטות אוזן ולשמוע היטב כל מילה. אומר ה' לישראל: "אני עומד לעשות דבר שישנה לגמרי את טבעו וטיבו של העם הזה. אם תעמדו למרגלות הר סיני ותאמרו "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", אז "וְהָיִיתֶם לִי סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים".

מה הפירוש "עם סגולה"? אין הפירוש רק שיקבלו "סמיכה", או איזו תעודה שתהיה תלויה על הקיר ותכריז לכל מאן דבעי שיש כאן עם סגולה. אלא הכוונה שעם ישראל ישתנה לגמרי ויהפוך למשהו אחר, בטבע ובמציאות. לא רק מצוות קיבלנו בהר סיני, אלא אנו עצמנו השתנינו והפכנו לעם מסוג שלא היינו לפני כן.

"בְּחֵרָתְ בְּנוּ מִכָּל עָם"

פירוש הדבר הוא, שמקומנו בין העמים ותפקידנו בהיסטוריה השתנה. איננו רק יותר טובים, ואפילו לא הכי טובים. אלא איננו נמנים עימם כלל, איננו עם כמותם כלל. נבחרנו והועלינו לדרגה גבוהה הרבה יותר משאר האנושות. זה דבר עצום: היהודי הוא יותר מאנושי!

ומהו התפקיד של ה"עם סגולה"? עכשיו הגענו למילים שעליהם אני רוצה לדבר היום, כי הם התשובה לכל השאלות ששאלנו קודם: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכֶּת כְּהִנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תִּדְבְּרֶה אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות יט ו). תוודא שעם ישראל יבינו היטב את מה שאני אומר לך, אמר ה' למשה.

חשיבות עצומה טמונה במילים האלה, "מִמְלַכֶּת כְּהִנִּים". כל דבר בתורה הוא חשוב, אבל כאן ישנה חשיבות מיוחדת. אינני מתיימר לבאר את העניין במלואו, אבל אני רוצה לדבר כאן על בחינה אחת שלו.

הכהן משרת ה'

תחילה עלינו להבין את משמעות המילה "כהן". כמו שאמרנו, כהן זה שזכה להיבחר למקצוע הנחשק והמרומם ביותר שקיים, להיות משרת של ה'. ייתכן שהוא גם עובד כסנדלר או סוחר, אבל "כהן" - זו המהות שלו. הוא נולד כהן, חי ככהן, וימות כהן. כל השאר טפל. כל חייו הוא עומד הכן לשרת את הקב"ה.

כשהקב"ה הכריז שאנו נהיה "מִמְלַכֶּת כְּהִנִּים", הוא הטיל על כל עם ישראל את האחריות והזכות של

אינה סוד, אלא היא מופיעה בפירוש בפסוקים: "כִּי נִפְשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא וְאֲנִי נִתְּתִיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בְּנַפְשׁ יְכַפֵּר" (שם יז יא). הדם הוא המכפר בקרבן, ולכן אסור לאכול אותו.

אלא שגם פה יש לשאול: בשלמא דם של קרבן, מובן שאסור לאכול כי הוא מיועד לכפרה. אבל מדוע אסור לאכול שום דם, גם של בהמה שאינה קרבן, גם בריחוק גדול מבית המקדש? הרי הדם הזה אינו מיועד לכפרה?! למה התורה מצווה עלינו לנהוג בכל הבשר שלנו כאילו הוא קרבן? למה צריך לנהוג כאילו המטבח שלנו הוא בית המקדש?

כהן צריך להיראות כבן מלך

והדבר המפעים באמת הוא, שלא רק בדברים הקשורים לקרבנות אנו מוצאים עניין זה, אלא גם בדברים אחרים הנוגעים לחיינו יום יום. הכהנים נצטוו: "אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים ... לֹא יִקְרְחוּ קַרְחָה בְּרֹאשָׁם וּפָאֵת זָקָנָם לֹא יִגְלְחוּ וּבְבִשְׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שְׂרָטָה" (כא ה). כהן צריך להיראות כמו 'נסיך', כמו בן מעמד האצולה. ומדוע? אומרת התורה הקדושה: "כִּי אֵת אֲשֵׁי ה' לָחֵם אֱלֹקֵיהֶם הֵם מִקְרִיבִים וְהָיוּ קֹדְשִׁים". מכיון שהם משרתי ה', המראה החיצוני שלהם צריך להתאים לזה.

והנה, התורה חוזרת שוב על ציוויים אלו במקום אחר, והפעם כוללת את כל חלקי העם במצוה: "לֹא תִקְפוּ פֶּאֶת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֵת פֶּאֶת זָקְנְךָ" (שם יט כז). ובמקום אחר: "בְּנִי אֲתֶם לֵה' אֱלֹקֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׂמְרוּ קַרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמַת" (דברים יד א).

התורה מצווה את כל ישראל לשמור את המצוות שהכהנים מצווים בהם, והטעם שהתורה נותנת לזה הוא: "כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לֵה' אֱלֹקֵיךָ וּבְךָ בְּחַר ה' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סֻגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (שם יד ב). אותם ציוויים שניתנו לכהנים, ניתנים גם לישראל, עם אותו הטעם: "כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לֵה' אֱלֹקֵיךָ", עם שנועד להיות משרתים לה'.

"עם סגולה"

אמנם אין לי יכולת לגלות לכם סתרי תורה, אבל יש דברים שאפילו לנו נראים פשוטים. אחד לאחד הציוויים לכהנים חוזרים ומצטווים לכל עם ישראל: קרחה, שרטה, הקפת הראש והשחתת הזקן. נראה ברור שהמטרה כאן היא שכל עם ישראל ינהגו כאילו הם כהנים! ואם נשים לב, נראה שהעניין הזה כבר התחיל במתן תורה.

אילו בהמה זו היתה קרבן, היו נוטלים את דמה ומזים אותו על המזבח לכפר; והיו מסירים את חלבה ומקטירים אותו על גבי המזבח. ולמרות שאיננו כהנים ובהמה זו אינה קרבן, אנו רק מכינים ארוחת ערב למשפחה שלנו במטבח הפרטי שלנו, אבל הקב"ה רוצה להזכיר לנו שממלכת הכהנים עומדים תמיד לפני ה' ועובדים אותו. ולכן צריך להתייחס לכל מעשינו כאילו הם נעשים לפני ה' בבית המקדש.

אפילו הכנה פשוטה של מזון מזכירה לנו שאיננו משפחות האדמה! השחיטה שלנו איננה רק "שחיטת חולין", אלא היא הד של "שחיטת קדשים". את הדם שופכים על הארץ, ואת החלב מסירים; בדיוק כמו בבית המקדש.

שולחן דומה למזבח

מטעם זה עם ישראל מבין, שכשהוא יושב לשולחן לאכול זה לא סתם שולחן, אלא "זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'". "שולחן דומה למזבח" אומרת הגמ' בחגיגה (כז). זה אולי נשמע משונה, אבל זו אמת לאמיתה; לא סתם מילים. בבית יהודי כשהילדים משתובבים ואחד מהם עולה ויושב על השולחן, אמו מורידה אותו משם ואומרת לו: "לא יושבים על המזבח"! כך היו עושים בכל הדורות. שולחנו של היהודי הוא קדוש.

ולא רק בגלל שאוכלים אוכל כשר, ומארחים גם עניים. ולא רק בגלל שאומרים דברי תורה על השולחן. כל זה חשוב מאד, אבל לא בגלל זה השולחן שלנו דומה למזבח; אלא בגלל שכל מה שאנו עושים בבית הוא חלק מעבודת ה'. חושבים על ה' כל העת. בישיבתנו לשולחן, פינו מלא בשירות ותשבחות לה', לתורתו, וגם לכל בניו ועובדיו. לא רק משלמים "מס שפתיים" ואומרים "ברוך אתה ה'". ממלכת הכהנים מכניסה את הקב"ה בכל מקום שאפשר, גם במחשבה בעת האכילה, כמו הכהן שוודאי חושב על ה' בעת שמקריב את הקרבנות על המזבח.

ה"כיור" ליד מיטתנו

א"כ, מי שמכיר את מקומו כאן בעולם מבין, שכל חייו הוא צריך להתנהג כמו הכהנים. כמה שאפשר, מבוקר עד ערב, צריך לזכור שאנו כהנים המשרתים את ה'. וזו הסיבה שבבוקר, מיד כשקמים מהמיטה, נוטלים ידיים. מה העניין בנטילת ידיים שחרית? הרשב"א (שו"ת ח"א סי' קצ"א) אומר שהעניין הוא כדי להראות שאנו כהני ה'. לכן נוטלים ידיים מכלי דווקא, כמו שעשו הכהנים כשהכינו את עצמם לשרת בביהמ"ק. "ככהן המקדש ידיו מן הכיור קודם עבודתו", כך אומר הרשב"א!

הכהנים. "ממלכת כהנים" הכוונה שכל אחד ואחת הוא כהן, חי חיי קדושה של שרות לה'.

ועכשיו אנו מבינים מדוע דינים ששייכים לכל העם הוכנסו לספר "תורת כהנים". כי זהו מקומם! כשהתורה עוסקת במעמד המיוחד של הכהנים, ונותנת להם חוקים מיוחדים - התורה פונה לכל יהודי ויהודי ואומרת לו: "גם אתה כהן! גם לך יש מעמד מיוחד שמחייב הנהגות ומצוות מיוחדים. אתה חלק מממלכת הכהנים, ועליך להתנהג בהתאם!"

לא לחכות לחומש במדבר

עתה אנו רואים את ספר ויקרא כולו באור חדש: כל מה שנאמר בספר "תורת כהנים" על הכהנים - הוא רמז לכולנו, ומלמד את כולנו כיצד הקב"ה רוצה שנתנהג. בן לעם ישראל לא צריך לשבת ולהמתין שנגיע לחומש במדבר שם עוסקים בדברים שנוגעים אליו. "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת כְּהֹנִים" - פירושו של דבר הוא שכל ספר ויקרא נוגע לכל חלקי העם! עלינו להשתמש בהלכות הכהונה כדוגמא ומשל, כשיעור על איך צריך כל אחד מישראל להתנהג. צריך לקחת את הדברים ברצינות, למרות שאיננו רגילים לחשוב כך. כי זו האמת.

אני רוצה שהדברים יחדרו אליכם פנימה, כי זוהי אמת יסודית וחשובה ביותר. אנחנו כוהני ה' בעולם. שאר האומות ממלאים את התפקיד שלהם - להיות "מְשֻׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה". אומות שהתכלית שלהם היא העולם הזה. איננו באים אליהם בטענות על כך, זהו תפקידם. אנחנו צריכים שהם יתעסקו בענייני "האדמה", בבנייה, בפניו אשפה ועוד. אבל אנו עצמנו, כהני ה', חיים את חייו כמשרתי ה'. גם אצלנו יש נהגי משאיות ואינסטלטורים, אבל הכל נעשה בשרות הקב"ה, כמו כהנים העומדים ומשרתים את ה' בבית המקדש.

לא מליצות

וכדי שהדברים לא יישארו בגדר מליצות בעלמא, אלא יהוו מצב אמיתי וממשי, הקב"ה ציווה את כל ישראל במצוות הכהונה. כמו שהכהנים צוו לשמור על כבודם בקנאות, לא לשרוט ולא לקרוח ולא להשחית את זקנם, כך נאסרו כל אלה גם לישראל. כי אנחנו ממלאים בחיינו ובבתינו את אותו התפקיד שהכהן ממלא; לכהן יש תפקיד אחד והגדרה אחת - לשרת את ה', וכך גם אנו בני ממלכת הכהנים, אין לנו תכלית אחרת מלבד להיות עובדי ה'.

וכיון שכך, אומר לנו הקב"ה שבכל פעם שאנו שוחטים בהמה, אנו חייבים להסיר את החלב והדם. כי

להוסיף את המחשבה הזו, ואם אף אחד לא שומע אז לומר בפה, שאני חלק מממלכת הכהנים של ה' ולכן אני מכסה את ראשי. כי גם אם איננו משרתים את ה' בבית המקדש, אנו עובדים אותו באותה מידה בבתינו, במטבח, במשרד או ברחוב. אנו חלק מממלכת הכהנים, ובכל מקום שנהיה וכל מה שנעשה הרי אנו עומדים לפניו ומשרתים אותו. זה הפשט האמיתי ב"שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תְמִיד", לא לדמיין את אותיות השם אלא לדמיין שעומדים לפניו בפועל ממש!

כשלומדים שהכהנים לבשו בגדים מיוחדים לכבוד ולתפארת, מבינים שהיהודי צריך להתלבש אחרת משאר העולם. אני לא אומר לכם מה צריך ללבוש, אם אתם משתייכים לקהילה שנוהגים בה ללבוש בגדים מסוימים - מה טוב. מאד כדאי ללבוש את הבגדים המקובלים בקהילות הקודש, ולו רק בשביל להזדהות עימם ולהכריז שאני חלק מהם. אבל לא זהו הנושא עכשיו. אני בא לומר עכשיו שהיהודי חייב להתלבש בצורה מכובדת, אסור לו ללבוש ג'ינס למשל. הוא צריך להיות "בכבוד ובתפארת", כיאה לעובד ה', לממלכת הכהנים.

הפרופסור ה"מכובד"

ואם תאמרו, מה העבירה הגדולה בלבישת ג'ינס? אענה לכם - העבירה היא חוסר הבנה מה תפקידנו בעולם! הלכתי ברחוב פעם ופתאום נתקלתי באיזה פרחח, לבוש בג'ינס ובכובע מוזר שכזה. פחדתי לרגע, ואז זיהיתי אותו: היה זה פרופסור שומר תו"מ מהקולג' הסמוך... אינני מאשים אותו, הוא מסתובב כל היום בין פרחחים אז הוא צריך להסוות את עצמו, כדי שיחשבו שהוא אחד מהם. אבל לא כך ה' רוצה שניראה! הוא רוצה שניראה אחרת מהם, כי אנחנו ממלכת הכהנים, עם קדוש ושונה.

התורה מצווה להתייחס לכהנים בצורה מיוחדת: "וְקָדְשָׁתָּו" (ויקרא כא ח). צריך להתייחס אליהם ביחס מיוחד של כבוד הנובע ממעמדם כמשרתי ה'. יושבים בסעודה והמלצר בא להגיש את האוכל, אסור לו לחלק את המנות בצורה אקראית לפי סדר הישיבה. הוא חייב להגיש לכהן לפני כולם: "כהן נוטל חלק בראש". לא רק בעלייה לתורה הכהן ראשון, אלא גם באכילה. "כִּי אֵת לֶחֶם אֱלֹקֶיךָ הוּא מִקְרִיב".

ואנו שומעים במילה "וְקָדְשָׁתָּו", הד למילים "קְדָשִׁים תִּהְיוּ" (שם יט ב). לא רק הכהן קדוש, אלא כל יהודי שומר תו"מ הוא קדוש, דהיינו מובדל ושונה, מחובר לבורא העולם.

אצל הכהנים כתוב "וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם", לפני העבודה הגדולה והקדושה בבית המקדש הם צריכים לטהר את עצמם. אבל מה זה קשור אלינו? הרי אנו לא בבית המקדש! אלא העניין הוא שאנו גם כן כהנים. גם אנחנו משרתי ה', זה העסק שלנו בעולם! קמים בבוקר ודבר ראשון נוטלים ידיים כמו כהן בבית המקדש! ומחזירים לעצמנו את הידיעה הזו, שקמתי בבוקר כדי לשרת את ה'. לא כדי ללכת לעבוד, ולא כדי ללכת ללמוד. אני קמתי עכשיו כדי לשרת את ה' כל היום כולו!

לפיכך, כשניטול ידיים בבוקר לא נעשה זאת ללא מחשבה. איזה בזבוז! אלא נחשוב, אולי אפילו נאמר בפה: "אני נוטל ידיים כי אני כהן. ה' מינה אותי להיות חלק מממלכת הכהנים והגוי הקדוש שלו". כל חיינו מוקדשים לעבודת ה', בין אם אנו עובדים במשרד או מכינים אוכל במטבח. מלבד התפילות והלימוד, עלינו לדעת שכל מה שאנו עושים בחיינו הוא עבודת ה'. אנחנו עובדים נאמנים, כהנים. ונטילת הידיים בבוקר צריכה להזכיר לנו את המעמד האמיתי שלנו. כל כך חבל שרוב האנשים מפסידים את ההזדמנות היקרה הזו, המעשה הראשון של היום שיכול לקבוע את היחס שלנו לכל מעשינו כל היום.

הכיפה והמגבעת

ואפשר להתקדם צעד נוסף בדרך זו. לפני כמה שבועות קראנו על בגדי הכהונה. הבגד שכתוב עליו בצורה המפורשת ביותר שנעשה לכבוד ולתפארת הוא המגבעת: "וּמִגְבְּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכַבֹּד וּלְתִפְאֳרָתָ" (שמות כח מ). המילה "מגבעת" באה מלשון "גבעה", כי הכהן נראה גבוה יותר בגלל המגבעת. המגבעת הוסיפה לו גובה, כדי לסמל את הרוממות והעליונות שלו כמשרת ה'. הכהנים חבשו את המגבעות לכבוד ולתפארת, כדי להראות קבל עם ועולם את החשיבות הגדולה של מעשיהם, ואת גאווה על שזכו להיות משרתי ה'.

כידוע, בעבר לא כלל ישראל חבשו כובעים, אבל כולם ידעו שהכהן לובש מגבעת. והיתה להם איזו דקירה קטנה של קנאה כשרה בלב, ואנשים אמרו לעצמם: אם הכהנים חובשים מגבעת, למה שאני לא אחבוש ג'ינס? ולכן לאט לאט ממלכת הכהנים התחילו לכסות את ראשם, כי הם הבינו שכדאי לחקות את הכהנים בכל מה שאפשר.

הפשט האמיתי ב"שויתי"

א"כ, כשאנו מכסים את ראשנו כיום אנו הולכים בעקבותיהם של היהודים הקדמונים, שידעו שגם הם כהנים. גם אשה החובשת מטפחת או פאה יכולה

עובדים אותו במעשים האלה. האשה עומדת ליד הכיריים, בדיוק כמו שהכהן עמד על המזבח, והיא מניחה את החביתה על האש; וכמו שהכהן "מהפך בצנינורא" כדי שהאברים יתאכלו כראוי, כך גם היא מהפכת בחביתה כדי שתטגן כראוי, וזו עבודת ה' באותה מידה! וכשהאשה חושבת את המחשבות האלה תוך כדי טיגון החביתות, היא מעלה את ביתה לדרגה גבוהה של מקום שמיועד לעבודת ה'.

יש אנשים שחושבים: "כן, כן, בודאי שאני עובד ה'. אבל זה לא הדבר היחיד שאני עושה בחיים, אני צריך גם לעבוד, ולטפל במשפחתי". והתשובה להם היא, שהמושג "מְמַלְכֵת כְּהֲנִיִּים" פירושו שכל מה שעושים בחיים עושים בתור כהני ה'. הרי הכהן בבית המקדש היה יכול להיות בעל מקצוע, ועדיין הוא היה מטפל בענייני משפחתו. אבל הוא עדיין כהן! ואת כל מה שהוא עושה הוא עושה בתור כהן. אתה יכול ללכת למשרד או חנות, לטפל בילדים ולרחוץ אותם, אבל כל זה אינו משנה את ההגדרה שלך במאום. אתה עובד ה', חלק מממלכת הכהנים, ועליך לזכור זאת תמיד. הקב"ה הוציא אותך ממצרים כדי שתהיה עבד שלו, ושום דבר לא יכול לשנות את האמת הפשוטה שזהו ייעודך בחיים. בן ישראל לעולם לא יוכל לשנות את תכליתו.

מסמרים קדושים

גם אם אתה אינסטלטור או נגר, ואתה עסוק במלאכתך כל היום - דע לך שחשוב מאד לשמור את המחשבות האלה כל היום בראש. בכל פעם שאתה דופק עוד מסמר - כמובן שצריך להתרכז ולדפוק אותו וכמו שצריך, אחרת יש כאן גזל - אבל אפשר להוסיף מחשבה: "אני עושה זאת כי זהו רצון ה'. ה' רוצה שאעבוד, שאביא פרנסה לאשתי שהוא רצה שאשא, שאביא אוכל לילדים שנתן לי". כמובן שאם יש לך חותן עשיר שמוכן לפרנס אותך, אז תוכל לשבת בכולל וללמוד תורה כל היום. אבל גם לאברך כולל צריך להזכיר לא להסיח דעת מה'.

לא משנה מה המקצוע שלכם, רופא שיניים, סנדלר או נער שליחיות. כל אלה הם פרטים שוליים, כי המקצוע האמיתי שלנו הוא להיות חלק מממלכת הכהנים. ושלא תחשבו שכל זה הוא מליצה נאה ודרשה נחמדה; הקב"ה מצפה מאיתנו לקחת את

היהודי קדוש

וכיון שמפורש בתורה שכל יהודי הוא קדוש, עלינו לזכור זאת בכל עסקינו עם אחינו היהודי. כשמדברים עם יהודי, צריך להיזהר במה שאומרים. כמובן, גם כשמדברים עם גוי צריך להיזהר, אבל יש הבדל עצום ביניהם. אי אפשר להטיח סתם מילים באדם קדוש בלי חשבון. חכמים היזהרו בדבריכם! דעו עם מי אתם מדברים. הייתם מדברים כך לכהן בבית המקדש, לבוש בבגדי הכהונה?! צריך לכבד את הכהנים, וצריך לכבד את בני ממלכת הכהנים! כמו שלכהן מתייחסים ביחס מיוחד של כבוד, כך צריך להתייחס גם לכל יהודי ויהודי.

לפגוש קדושה ברחוב

צריך להתחיל להתרגל לאמיתות האלה. כשהולכים ברחוב ומולך מגיע יהודי, נאמר לעצמנו בשקט: הנה הולך איש קדוש, מה"גוי קדוש" של ה'. זה מה שצריך לחשוב כשנתקלים ביהודי ברחוב! חשוב להכניס את זה היטב לראש; וזה לא יקרה, אם לא נרגיל את עצמנו במחשבות כאלו. "האיש הזה הוא קדוש, מממלכת הכהנים".

אבל לא רק לזולתנו צריך להתייחס כקדושים, אלא גם לעצמנו. כמו שהכהנים מצווים להיזהר בקדושתם, והם צריכים להזכיר לעצמם כל העת מי הם, כך גם אנו צריכים כל הזמן להזכיר לעצמנו: "אני משתייך לגוי הקדוש; אני מיועד לעבודת ה'".

וכיון שאנו עומדים תמיד במחיצתו של הקב"ה, נרגיל את עצמנו לאט לאט לעשות את מעשינו היום-יומיים לשם שמים. אט אט נתחיל לחשוב על הקב"ה. כשאשה מגישה ארוחה לבעלה ולילדיה, היא חושבת: "בודאי שאני מגישה אוכל למשפחה שלי, הרי כל אשה נאמנה עושה כך". אבל זה לא מספיק. היא צריכה לזכור גם כשהיא עושה מעשים "רגילים" כאלה, שהיא עושה אותם בגלל שהיא חלק מן ה"מְמַלְכֵת כְּהֲנִיִּים" של הקב"ה.

להפוך חביתות

זה מה שה' רוצה מאיתנו, שנהיה יותר ויותר קדושים, יותר ויותר קשורים אליו ומיועדים אליו במחשבותינו. ולכן עלינו להשתדל לעשות דברים כמה שאפשר לשם שמיים, דהיינו בהכרה שאנו

ניתן להשיג ספרי רבינו בחנויות ספרי קודש ואצל המפיצים:

ספר שערי אורה-ועדי מוסר, ספר לב אביגדור-עבודת האדם בקנייני השלמות מכתב יד: קולמוס 072-244-1670

תפילת אביגדור-פירוש וביאור על התפילה מכתב יד: אזל מן השוק

פרושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

ועל כולם - על כל אחד מחסדיך שהם מרובים למעלה מכח אדם לספור.

יתברך ויתרומם שמך מלכנו - כי מוטל עלינו להודות על כולם, דהיינו על כל אחת ואחת מהטובות; ועל כל אחת יש להודות בשני אופנים:

(א) בברכה [מלשון ברך וכריעה] דהיינו הכנעת המקבל אל המטיב.

(ב) ברוממות ה' דהיינו להעמיק עיון בגדולת חכמתו יכלתו וחסדו.

כל מה שנודה אינו אלא **לשמך** דהיינו רק מה שמשיגים אנו בשכלנו, אבל עלינו לדעת כי אמיתתך למעלה מכל ברכה ורוממות. **מלכנו**, אשר גבורתך וחכמתך מכוונים לעמך ישראל, "מלך ישראל" (ישעיה מד, ו).

תמיד לעולם ועד - עסק זה של הודאה צריך להיות תמיד, דהיינו כל היום, בלי היסח הדעת, וכך לעשות כל ימי חיינו, ובכל הדורות. **לעולם ועד**, וזה משתי סיבות:

(א) מצד הטובה שאנו מקבלים, שהרי היא טובה נצחית, כי לעולם חסדו, וכל מה שהוא יתברך מטיב עמנו בפרט היותר קטן אין כוונתו אלא שעל ידי זה נקנה איזו שלימות שתתקיים לנצח.

(ב) מצד המטיב, כי שבחו כל כך גדול שלא יספיקו כל ימי עולם לפורטו.

ולא אמר נברך ונרומם אלא **יתברך ויתרומם**, כי אמיתת הרגשתינו תתברר רק כשאנו משתדלים ומסייעים שגם הדורות הבאים ימשיכו בעבודה זו, והיינו בהחזקת מוסדות התורה.

וכל החיים יודוך סלה - כי בעבור זה ניתנו החיים, זה עיקר תפקיד החיים, וכל אחד ואחד מבני אדם מחוייב להשתמש בכל ימיו ורגעיו להודאה.

וכל החיים - כולל גם כל היצורים [כמו שנאמר בנשמת, שכן חובת כל היצורים ולא אמר חובת היהודים], כי ההודאה תכלית החיים. זוהי כוונת הפסוק (תהלים קטו, יז) "ולא המתים יהללו י-ה", דמאי קא משמע לן, אלא הכוונה דהחיים חייבים להשתמש בחיים להלל י-ה. ומציאות כל הנבראים היא לתכלית זו, כמו שכלל ישראל כאומה נבראה במיוחד לתכלית זו, כמו שנאמר (ישעיה מג, כא) עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו, כן כל היצורים נבראים לתכלית זה.

הרמזים שהשאיר לנו בספר ויקרא ולהכניסם אל תוך חיינו, ולהרחיבם מדעתנו לעוד כיוונים.

עלינו להכניס את הקב"ה לכל מעשינו במשך היום. אין כוונתי שאם לא עושים זאת אז עדיף לא לעשות אותם כלל; אנו בני אדם, וכל שנדרש מאיתנו הוא לעשות את מה שביכולתנו לעשות. עלינו לנסות כל יכולתנו להיות כהני ה', ולהכניס כוונות לשם ה' במעשינו, ואם אפשר אז גם להוציא את המחשבה בפה. וכך נתקדש יותר ויותר, ונתקרב למילוי תפקידנו בעולם כמשרתי ה'.

כשנותנים למחשבה הזו להיכנס לראש, ומתלמדים בה במשך זמן, אזי היא מתחילה לקחת חלק מעצמה בכל מעשינו. ואחרי תקופה תגלו שחלק ממחשבתכם בכל מה שאתם עושים הוא לשם שמיים. מתחילים עם מחשבות על כך שאנו גוי קדוש וממלכת כהנים, למרות שבתחילה זה לא מורגש אצלך כדבר אמיתי; אבל במשך הזמן הדברים חודרים אל הלב ונהיים אמיתיים יותר ויותר, לא פחות משאר הכוונות שהאדם מכוון בעשותו את מעשיו.

הפרי המתוק של פרשת צו

הרעיון הנשגב הזה, שאנו ממלכת כהנים לה' ועלינו לחיות את חיינו בדומה לכהנים, צריך להיות כגרעין שנזרע בשכלנו, רעיון שעלינו להשקות ולשמור עליו כל הזמן. וככל שנשקיע יותר זמן ומאמץ בעבודה זו, כך הזרע של "ממלכת כהנים" יגדל ויעשה פירות מתוקים. ככל שנשקה את הזרע הזה ע"י מחשבות מן הסוג שתיארנו כאן היום, כך נפנים יותר שה' רואה את כל מעשינו שאנו עושים כמו עבודת הכהנים בבית המקדש.

ועם השנים, הרעיון גדל עוד ועוד בדעתנו, והופך להיות חלק מאישיותנו, עד שיום אחד נגלה שהוא תופס מקום גדול מאד בין כוונותינו. ואז מתחילים לחיות באמת כמו אחד מממלכת הכהנים. וכמו שכתוב בבחירת הלויים "והיו לי", והכוונה שאין לזה הפסק לא בעולם הזה ולא בעולם הבא כדברי המדרש, כך גם בחירת ה' בכל ישראל, "ואתם תהיו לי" - אין לה הפסק לעולם, זו בחירה והפרשה נצחית שעלינו לשאוף לקיים. ובעולם הזה ובעולם הבא נזכה תמיד להיות בחירי ה' ומשרתינו.

שבת שלום ומבורך!

כי האיש החכם מנצל את הפורים שלו, ונותן את דעתו על כל הלקחים שלמדים אותנו ימי הפורים, וכך יום הפורים הופך את כל השנה שלו ל"פרייליך". כל השנה שלו הופכת לפורים. לא רק ששמח כל השנה, אלא כל חיך הופכים ל"פורימ'דיק".

אחד הדברים המשמחים ביותר היא ההכרה שהקב"ה אוהב את עמו ישראל. זהו היסוד השני של התורה כולה. היסוד הראשון הוא "בראשית רק אלוקים הימים והארץ" - שה' ברא את העולם. הוא אמר ויהי, הוא ציווה ויעמוד - העולם כולו אינו אלא דבר ה'! זהו היסוד הראשון של התורה. והיסוד שני, הסמוך ונראה לראשון, הוא "אוהב עמו ישראל". התורה כולה, כל התנ"ך מדבר רק על עם ישראל. וכאשר אדם מבין שהקב"ה חושב עליו, הוא מתמלא באושר גדול.

הוא אינו חושב רק על עם ישראל באופן כללי, אלא הוא חושב עליך! אתה רואה את היהודי הזה שיושב כאן? הקב"ה חושב עליו. הוא אומר, "זה הבן שלי!" הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו יותר ממה שהורים אוהבים את ילדיהם. האהבה שיש לאמא לילדיה היא כאין וכאפס לעומת אהבתו העזה של הקב"ה כלפינו.

ידיעה זו היא האושר שלנו בחיים, שמחה שאין דומה לה. זוהי השמחה האמיתית, ושמחה זו נשארת כל השנה. זהו הלקח עליו אנחנו חוזרים שוב ושוב במשך כל יום הפורים, ואת זה אנחנו אמורים לקחת עמנו לכל השנה כולה.

הבה ונחשוב על כך למשך דקה אחת, לפני שאנחנו נפרדים מפורים. הקב"ה מסתכל עלינו עכשיו, וחושב, "אה, איזה נחת יש לי מכם, בני. אני אוהב את ילדי היקרים".

(מהרגעים האחרונים של מסיבת הפורים של הרב זצ"ל, שנת תשנ"ז)

ויהללו את שמך באמת - ויקראו בהתפעלות [הלל]
סיפור מעשיך [שמך היינו מעשיך], ורק הלול זה הוא באמת, כי כאשר מהללים שום דבר בעולם לבד ה' אינו באמת, כי טובת המטיבים אינה אלא טובת ה' המגיעים. אמנם כדי שיהיה באמת, יש עבודה, כי קודם כל צריך להכיר כל הטובות הכלליות שנהנה מהם יחד עם שאר הבריות, ועוד צריך להכיר הטובות הפרטיות שהוא נהנה מהן במיוחד. בנוסף צריך להתבונן ולהכיר כי גם מה שלא נראה כטוב אינו אלא טוב. כל זה הוא בנוסף למה שפתחנו, כי אין מטיב בעולם אלא ה'. וכשמכיר כל זאת אז הוא מהלל באמת.

ברוך אתה ה' הטוב שמך - שמועת מעשיך מעידה
בשלימות הטוב בלי שום פגם, כי כל עניני העולם לחסד, ולהטיב לבריותיו, ורק שמך הוא הטוב האמיתי, וכל הטוב שבעולם אינו אלא מטובך.

ולך נאה להודות - רק לך לבד ראוי להודות. החתימה היא מעין הפתיחה שפתח מודים אנחנו לך שאתה הוא, רק לך לבד יש להודות, ורק לך יש לקוות כי אתה לבד מקור כל הטובות.

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

מהי עבודתנו כעת, כשפורים הסתיים?

תשובה:

אהה, זוהי שאלה עתיקת יומין: מה יישאר לנו אחרי פורים? אילו חבילות אנחנו לוקחים אתנו? כאן בבית מדרשנו, שרנו: "א גאנץ יאר פרייליך" ["שמח כל השנה"], והוספנו במילים "א גנץ יאר פורים" ["פורים כל השנה"].

